

Sygn. akt I Ns 1114/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Emilia Racięcka

Protokolant: st. sekr. sąd. Milena Bartłomiejczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku K. N.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt I Ns 1114/16

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 12 lipca 2016 roku wnioskodawczyni K. N. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się od skutków niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu W. N..

W uzasadnieniu wskazała, że ojciec był pozbawiony władzy rodzicielskiej nad nią, nie utrzymywała z nim kontaktów, a uchybienie terminowi nastąpiło wskutek błędu co stanu spadku po nim.

/wniosek k. 2-4/

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W. N. był ojcem wnioskodawczyni. Postanowieniem z dnia 17 lipca 2001 roku W. N. pozbawiony został władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi - W. N. i K. N..

/postanowienie k. 5/

W. N. zmarł 16 lutego 2009 roku w Ł..

/akt zgonu k. 14/

K. N. nie miała z ojcem osobistej styczności od 12 roku życia. O śmierci ojca dowiedziała się pośrednio od jego siostry.

K. N. wiedziała, że ojciec miał dużą emeryturę, dobrze zarabiał.

W 2014 roku wnioskodawczyni otrzymała pismo z Banku (...) S.A. z Departamentu Monitoringu i Windykacji (...). Pismo datowane jest na 9 maja 2014 roku. Po otrzymaniu pisma, co nastąpiło w wakacje 2014 roku,

wnioskodawczyni udała się do siedziby banku, gdzie odmówiono jej informacji na temat wysokości i tytułu zadłużenia ojca. Wnioskodawczyni miała świadomość jedynie co do istnienia jakiegoś zadłużenia ojca, ale nie znała szczegółów.

/przesłuchanie wnioskodawczyni protokół elektroniczny k. 28 w związku z k 20, pismo k. 22/

Wnioskodawczyni ani jej brat nie byli na pogrzebie ojca.

/zeznania K. J. i W. N. - protokół elektroniczny k. 28/

Stan faktyczny sprawy był bezsporny.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu wnioskodawczyni domagała się zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po swoim ojcu. Z uwagi na fakt, iż stan faktyczny był w sprawie bezsporny, rozstrzygnięcie sprawy opierało się na dokonaniu prawidłowej wykładni przepisów.

Polski porządek prawny wprowadza możliwość zadecydowania przez spadkobiercę w przedmiocie przypadającego mu spadku. Spadkobierca może postąpić trojako: przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić (art. 1012 k.c.). W treści art. 1015 § 1 k.c. ustawodawca wprowadził sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Bieg tego terminu rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Do spadków otwartych do dnia 17 października 2015 r., tj. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20.03.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 539) nowelizującej § 2 komentowanego przepisu, brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie był jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza jedynie wówczas, gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna.

Po upływie powyższego sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku, na podstawie art. 1019 § 2 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Oceniając skuteczność uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia woli Sąd stosuje ogólne przepisy o wadach oświadczeń woli. W wypadku, gdy wadą na którą powołuje się uchylający jest błąd, musi on wykazać, iż błąd ten dotyczył treści czynności prawnej, a także, że był istotny (art. 84 § 1 i 2 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych powinno nastąpić przed sądem, zaś spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca (art. 1019 § 1 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd (§ 3 komentowanego przepisu).

Błąd dotyczący treści oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może dotyczyć w szczególności osoby spadkodawcy, tytułu powołania do dziedziczenia lub stanu majątku spadkowego. Znaczenia prawnego pozbawiony jest natomiast błąd dotyczący pobudek czy motywów działania spadkobiercy. Możliwość uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, zachodzi, gdy błąd dotyczy treści oświadczenia i cechuje się istotnością - art. 84 § 1 zd. 1 oraz art. 84 § 2 w zw. z art. 1019 § 1 (por. komentarz do art. 1019 k.c. Ciszewski J., [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, LexisNexis, 2014). Istotnym jest błąd, który uzasadnia przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia danej treści (art. 84 § 2 k.c.). Powszechnie uznaje się jednak, iż niemożliwym jest powoływanie się na błąd co do prawa (tak Skowrońska-Bocian, Komentarz 2011, s. 247 i 248, teza 5; J. Kremis, [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2014, s. 1831, Nb 9; E. Niezbecka, [w:] Kidyba, Komentarz KC 2012, IV, s. 281, teza 6). Jedynie w charakterze wyjątku część doktryny uznaje dopuszczenie

możliwości powołania się na błąd co do prawa, z zastrzeżeniem, że chodzić tu może wyłącznie o błąd usprawiedliwiony okolicznościami i dodatkowo nie stanowiący następstwa niedołożenia należytej staranności przez spadkobiercę. Za taką wąską interpretacją przemawia względ na to, iż skutki przyjęcia spadku nie zamykają się wyłącznie w sferze prawnej spadkobiercy, lecz oddziałują silnie na stosunki prawne wielu innych osób (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04; 18 marca 2010 r., V CSK 337/09; 1 grudnia 2011 r., I CSK 85/11; 5 lipca 2012 r., IV CSK 612/11).

Spadkobierca może uchylić się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie określonym w art. 88 § 2 k.c., tj. w ciągu roku od wykrycia błędu lub ustania stanu obawy przy groźbie. Oświadczenie o uchyleniu może być złożone w każdym czasie, byleby zachowany został roczny termin do jego złożenia. Termin powyższy ma charakter zawity. Nie podlega ani przerwie, ani zawieszeniu.

W niniejszej sprawie wyjść należy od rozważenia kwestii zachowania przez wnioskodawczynię rocznego terminu do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu.

Zgodnie z powołanymi powyżej przepisami wnioskodawczyni miała możliwość uchylenia się od skutków prawnych braku oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie roku od wykrycia błędu, a zatem w terminie roku od momentu dowiedzenia się o rzeczywistym stanie majątku spadkowego po ojcu.

W ocenie Sądu wnioskodawczyni nie udowodniła zachowania powyższego rocznego terminu zaś przeprowadzone dowody - w tym dowód z zeznań wnioskodawczyni - wskazują, że termin ten został przekroczony.

Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd ojciec wnioskodawczyni zmarł w dniu 16 lutego 2009 roku. Wnioskodawczyni nie uczestniczyła w jego pochówku, a o śmierci dowiedziała się w późniejszym terminie. W wakacje 2014 roku wnioskodawczyni dowiedziała się, że w skład spadku po ojcu wchodziły długi, choć nie znała ich tytułu ani wysokości.

Z tą właśnie chwilą błąd co do przedmiotu spadku ojcu został przez wnioskodawczynię wykryty. Wnioskodawczyni nie była w stanie wskazać konkretnej daty wizyty w banku, a wakacje kończą się 31 sierpnia. Sąd uznał zatem, że roczny termin na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku należy liczyć dla wnioskodawczyni od 1 września 2014 roku.

Tymczasem jak ustalił Sąd wnioskodawczyni złożyła wniosek o uchylenie się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku dopiero w dniu 12 lipca 2016 r., a zatem po terminie.

Z tych względów Sąd oddalił wniosek.